

LA DEvesa, PARADOXA CIUTADANA

Fa més de setanta anys que Xavier Monsalvatge i Joaquim Pla van dir que la Devesa era «una paradoxa constant de la ciutat». I és ben cert: el parc ha estat cantat reiteradament per poetes i prosistes, però ha estat sotmès alhora als judicis més punyents. S'ha dit que era el pulmó de la ciutat, la seva catedral arbòria i la volta dels seus somnis, però també que era el seu rebost i la seva vergonya, la criatura explotada que els gironins no tenen per res i fan servir per a tot. I així, entre elogis i dictoris, la Devesa s'ha mantingut com una paradoxa vivent: un parc proper i llunyà alhora, situat arran mateix de la ciutat però al marge d'ella; un indret que els gironins veiem cada dia però al qual no anem mai.

D'aquesta contradicció constant, n'ha nascut una preocupació intermitent que ha generat, al llarg del temps, molts projectes de millora i molts plans successius de recuperació. El primer intent seriós d'urbanitzar la Devesa va ser el que va concebre l'alcalde Emili Grahit pels voltants de 1890, però no es va poder executar per manca de

diners. L'any 1921, la Comissió de Foment de l'Ajuntament va presentar un nou projecte, redactat pel regidor Rafael Masó, com una mena d'inventari de somnis que no s'arribarien a materialitzar. L'ordenació dissenyada pels volts dels anys trenta per l'arquitecte Ricard Giralte tampoc no es va traduir en realitat. L'any 1974, la regidora Anna Ensena va encarregar a l'arquitecte paisatgista alemany Wilhelm Narberhaus un estudi que va quedar oblidat en un calaix municipal. L'any 1976, tretze col·legis professionals gironins, encapçalats i estimulats pel Col·legi d'Aparelladors, van presentar a l'Ajuntament un voluminós estudi-dossier sobre la Devesa amb una proposta de planificació urbanística. L'any 1979, la Comissió d'Ordenació de la Devesa creada per l'Ajuntament va redactar un avantprojecte d'ordenació urbanística que a l'hora de la veritat es va reduir a no res. I així fins al pla actualment vigent, redactat pels guanyadors d'un concurs d'idees convocat pel municipi l'any 1983: els arquitectes Xavier Llistosella i Xavier

Monsalvatge. Aquest últim és nét de l'escriptor del mateix nom que havia qualificat la Devesa de paradoxal, i ha pogut contemplar la culminació de tanta paradoxa: el seu projecte, tot i ser un Pla Especial degudament aprovat, no s'executa mai.

UN PROBLEMA DE DOBLE TALL

En un moment donat, pels volts de 1970, va semblar que el problema principal de la Devesa era el de la seva supervivència: els plàtans estaven malalts i es podien morir. Ara aquesta amenaça ha estat conjurada. Segons els últims estudis, tenim plàtans per anys, sempre que no s'abandonin les mesures empreses de renovació i de tractament dels arbres.

El veritable problema pendent de la Devesa no és pas el dels arbres malalts, sinó el de la seva desconexió de la ciutat. És un problema agut com una espasa de doble tall: d'una banda, s'ha de dotar el parc dels atractius que li falten (prèvia eliminació de les noses